

УДК 657.422.1.001.76

Дяченко Д.О.,

Мельянкova Л.В., к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів
та природокористування України

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Стаття присвячена актуальним проблемам обліку і контролю грошових коштів в сучасних умовах. Окреслено окремі напрями вдосконалення у цій сфері.

Ключові слова: облік, грошові кошти, автоматизація, комп'ютеризація, програмні продукти, контроль грошових коштів.

Diachenko D., Meliankova L.

SOME ASPECTS OF ACCOUNTING AND CONTROL OF CASH FLOWS

The article is devoted the issues of the day of account and control of money in modern terms. Outlined separate directions of perfection in this sphere.

Keywords: account, cash, automation, computerization , software, control cash.

Дяченко Д.А., Мельянкova Л.В.

ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ УЧЕТА И КОНТРОЛЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ

Статья посвящена актуальным проблемам учета и контроля денежных средств в современных условиях. Определены отдельные направления усовершенствования в этой сфере.

Ключевые слова: учет, денежные средства, автоматизация, компьютеризация, программные продукты, контроль денежных средств.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Гроші являють собою багатofункціональну економічну форму, за допомогою якої здійснюється облік вартості, обмін, платежі, накопичення вартості. Вони також виступають одним з найбільш важливих розділів економічної науки, тобто є набагато більшим, ніж простий інструмент, що сприяє розвитку економіки. Добре діюча

Дяченко Д.О., Мельянкova Л.В.

грошова система сприяє як повному використанню потужностей, так і повній зайнятості, а погано функціонуюча грошова система може стати головною причиною різких коливань рівня виробництва, зайнятості та цін в економіці.

В сучасних умовах у переважній більшості підприємств грошових активів не вистачає, а тому здатність підприємства виживати напряму залежить від уміння управляти грошовими потоками. Відновлення і збереження динаміки циклів операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, що практично являє собою запоруку необхідної ліквідної позиції підприємства і реалізації його попиту на кошти, в теперішній економіці є однією з проблем, що виникають перед підприємством. Тільки глибокі дослідження економічних механізмів, що визначають грошові потоки кожного окремого суб'єкта господарювання, зможуть реально допомогти у вирішенні даної проблеми.

Цілі статті. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що грошові кошти відіграють важливу роль у виробничо-господарській діяльності підприємства. Так, за допомогою грошових коштів підприємство в процесі своєї діяльності може закупляти сировину, основні засоби, тим самим нарощувати обсяги виробництва продукції (виконання робіт і надання послуг), що в наш час дуже важливо. Для того, щоб підприємство мало можливість ефективно використовувати грошові кошти, потрібно правильно організувати їх облік і здійснювати контроль за витрачанням.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Теоретичному обґрунтуванню та практичному вирішенню питань й проблем обліку грошових коштів присвячена значна кількість наукових праць таких зарубіжних економістів, як Дж.К. Ван. Хорна, Є. Брігхена, Е. Нікхбахта, А. Гроппеллі, Т. Райса, В.В. Бочарова, Л.Н. Павлової, Г.В. Савицької, а також праць вітчизняних вчених, як М.Т. Білухи, Ю.А. Вериги, С.Ф. Голова, Н.Г. Горицької, О.М. Губачової, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, Л.В. Нападовської, В.О. Озерана, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, Л.К. Сука та інших економістів.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансове благополуччя підприємства багато в чому залежить від припливу грошових коштів, що забезпечують покриття його зобов'язань. Відсутність мінімально необхідного запасу коштів указує на фінансові

ускладнення. Надлишок коштів свідчить про те, що підприємство зазнає збитків за рахунок, по-перше, інфляції і знецінення грошей і, по-друге, через неможливість їхнього вигідного розміщення й одержання додаткового доходу.

Господарська діяльність складається з багатьох господарських операцій, що є певними моментами безперервних змін коштів господарства або джерел їх утворення. Під час цієї діяльності у підприємства виникають найрізноманітніші господарські зв'язки і розрахунково-платіжні відносини з постачальниками матеріальних цінностей, підрядчиками, покупцями і замовниками своєї продукції, транспортними організаціями, фінансовими установами, працівниками фірми та іншими (як юридичними так і фізичними) особами.

Кошти, що їх використовують для розрахунків, виконуючи функцію міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, здійснюють безперервний кругообіг (гроші – товар – виробництво – товар – гроші), повертаються при цьому до своєї первісної форми у вигляді виручки після реалізації продукції, тобто у вигляді грошових коштів.

Гроші постійно здійснюють кругообіг і безперервно знаходяться на всіх стадіях діяльності будь-якого підприємства. Гроші в межах встановлених лімітів можуть знаходитися у вигляді готівки в касі, а інші суми зберігають на рахунках в банках. Частина грошей може бути вкладена в цінні папери з метою одержання доходу від них.

Грошові кошти – це актив, який більше всього можливий для зловживання, тому завданням адміністрації є запровадження системи ефективного внутрішнього контролю, яка б забезпечила їх збереження, ретельний облік і звітність. Система внутрішнього контролю включає в себе план організації, а також заходи, спрямовані на збереження грошових коштів, досягнення точної обробки даних та складання бухгалтерської звітності. Важливими елементами внутрішнього контролю є: процедури контролю, середовище контролю і система обліку.

Уникненню як навмисних, так і ненавмисних викривлень в обліку запобігає такий розподіл обов'язків, який забезпечує виконання правил:

1. Щоб забезпечити одержання неупередженої інформації, ведення обліку доручають окремому структурному підрозділу, яке очолює головний бухгалтер.

2. Якщо одна й та ж сама особа є матеріально відповідальною за грошові кошти і здійснює їх бухгалтерський облік, то існує великий

ризик того, що вона використає ці грошові кошти для власної вигоди і відкоригує бухгалтерські записи, щоб уникнути відповідальності.

3. Розподіл санкціонування операцій і матеріальної відповідальності за пов'язані з цими операціями активи. Порушення цього правила підвищує ймовірність зловживань.

Отже, збереження готівки від порушень і зловживань та контроль за її збереженням може бути забезпечений за таких умов: облік готівки має здійснюватися в момент її надходження; всю готівку, що надійшла необхідно здавати в той самий день, принаймні не пізніше, ніж на наступний день; працівник, який одержує готівку, не повинен займатися її обліком у бухгалтерії; працівник, відповідальний за одержання готівки, не повинен займатися її розподілом.

Необхідним заходом є розробка плану контролю за дотриманням касової та розрахунково-платіжної дисципліни та ряду робочих документів, які чітко визначають заходи щодо перевірки наявності грошових коштів і стану заборгованості підприємства (як дебіторської, так і кредиторської), сприяють детальному вивченню первинних документів і визначенню законності господарських операцій. При дотриманні систематичного та наскрізного внутрішньогосподарського контролю за грошовими коштами та розрахунковими операціями підприємство може зменшити витрати на сплату фінансових санкцій, підвищити ефективність управлінських рішень, виявити негативні фактори у вузьких ділянках обліку і цим самим зменшити їх негативний вплив на фінансові результати підприємства та впливати на економію витрат.

Висновки. Грошові кошти, як найліквідніші активи повинні забезпечувати постійну платоспроможність підприємств і майбутнє створення прибутку, як такого, тому грошові потоки мають бути під постійним контролем бухгалтерів та керівників. За допомогою контрольних заходів, здійснених на підприємстві з приводу виявлення відхилень в обліку касових і розрахункових операцій, можна знайти нові раціональніші шляхи використання грошових коштів.

1. Ткаченко Н. М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського обліку / Н. М. Ткаченко. – К.: А.С.К., 2009. – 352 с.
2. Гранова Р. О. Грошові кошти. Розрахунки: Бухгалтерський облік / Р. О. Гранова. – К.: ЦУЛ, 2010.–207с .
3. Муравський В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку / В. Муравський// Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №10. – С. 32–45
4. Рященко О. Л. Мистецтво жити без грошей / О. Л. Рященко // Дебет– Кредит. – 2009. № 50. С. 5–7.

5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 – VI // <http://zakon.rada.gov.ua>.